

Danmarks Apotekerforening

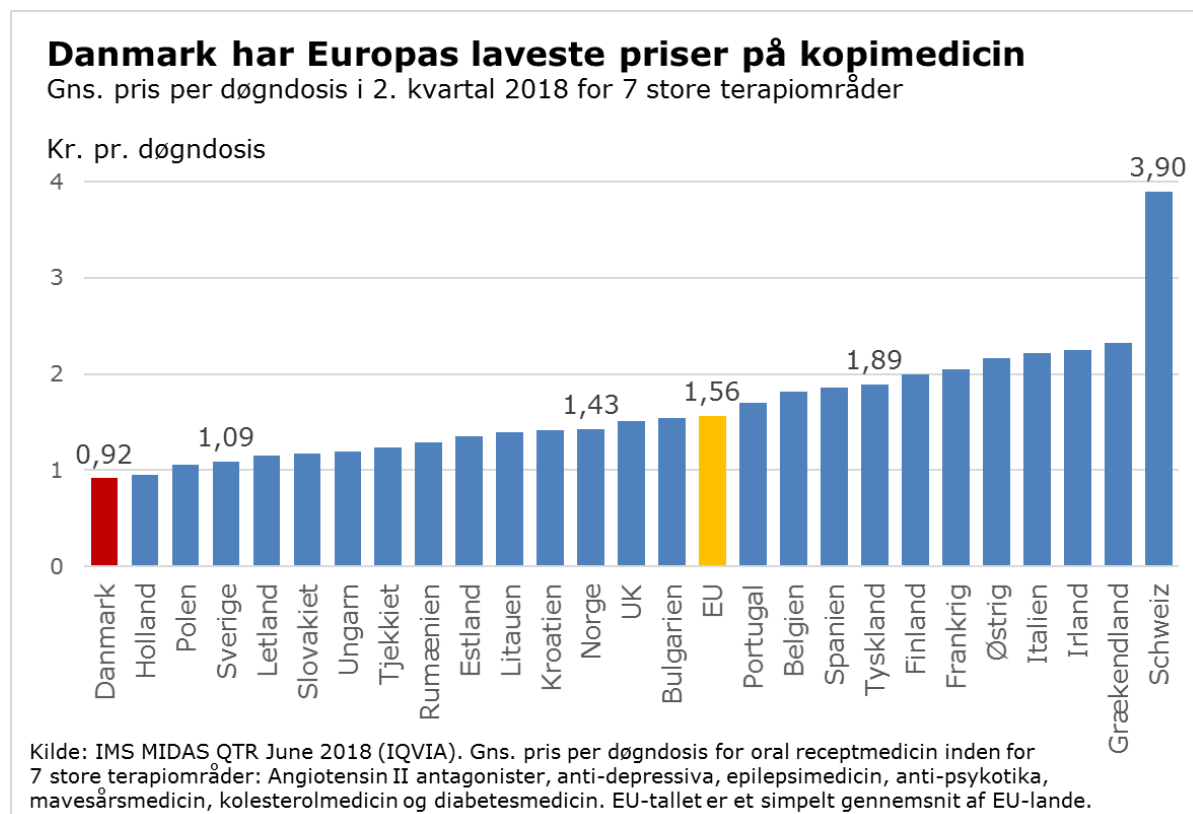
Analyse

15. november 2018

Danmark har Europas billigste kopimedicin i 2018

Danske apoteker har Europas laveste priser på medicin udsat for generisk konkurrence – såkaldt kopimedicin – blandt 26 europæiske lande. Det viser en ny undersøgelse fra det internationale analyseinstitut IQVIA (tidligere IMS). Baggrunden er, at Danmark har Europas mest frie og skarpe priskonkurrence blandt producenterne af generiske lægemidler, der udleveres på apotekerne. Konkurrencen understøttes af apotekernes substitution til den billigste pakning, som sparer danskerne for 2,6 mia. kr. årligt, og af at medicintilskuddet følger prisen på den billigste pakning. Apotekets medicinpriser er mere end halveret siden 2000. I samme periode er forbrugerpriserne steget med 34 procent. Alene i de første tre kvartaler af 2018 er apotekets medicinpriser i gennemsnit faldet med over 3 procent. Udgifterne til medicintilskud på apoteket er i dag 1,8 milliard kroner lavere på årsbasis end i 2007, selv om der udleveres 33 procent mere medicin. Det skyldes prisfaldet og en lavere tilskudsprocent.

Med en gennemsnitspris på 92 øre per døgndosis er Danmark det land i Europa, der har de laveste medicinpriser for syv store behandlingsområder, der er udsat for generisk konkurrence. I gennemsnit koster et døgn behandling med disse lægemidler 41 procent mindre i Danmark end EU-gennemsnittet. I Danmark er to tredjedele af den medicin, apotekerne udleverer, de billige generika, såkaldt kopimedicin.

Et effektivt dansk prissystem og apotekernes effektive substitution til den billigste pakning har de senere år sikret Danmark en topplacering over lande med de billigste lægemidler udsat for generisk konkurrence. Selv om visse lægemidler indimellem vi-

ser større prisudsving pga. mangelsituationer eller ustabil konkurrence, er priserne i gennemsnit væsentligt lavere i Danmark end i lande med færre prisudsving.

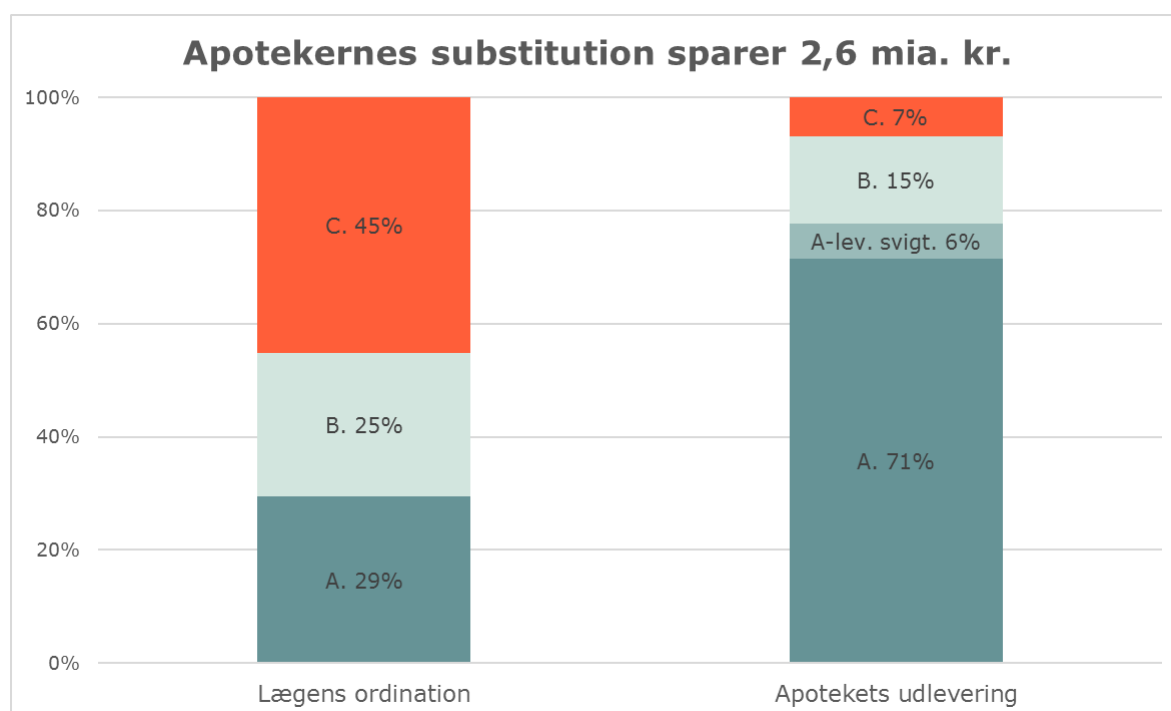
I Sverige er priserne på kopimedicinen ca. 18 procent højere end i Danmark, mens det i Norge er ca. 50 procent dyrere at købe den omfattede kopimedicin set i forhold til Danmark.

IQVIA-undersøgelsen tager udgangspunkt i den gennemsnitlige behandlingspris per døgn for receptpligtige, orale lægemidler, der er udsat for generisk konkurrence, inden for syv store behandlingsområder. Undersøgelsen omfatter kolesterolsænkende medicin, blodtryksmedicin, epilepsimedicin, antipsykotisk medicin, oral diabetesmedicin samt lægemidler mod depression og mavesår. I analysen beregnes gennemsnitsprisen pr. døgn dosis for alle de faktisk udleverede lægemiddelpakninger – *både originalmedicinen og kopimedicinen* – inden for hver af de syv behandlingsområder i de enkelte lande. Danmark kommer bedst ud, både fordi prisen på generika er meget lav, og fordi så stor en andel af den udleverede medicin er de billige generika.

Apotekerne sparer samfundet for 2,6 mia. kr. ved substitution

Når lægen udskriver en recept, vil hun ofte skrive navnet på originallægemidlet, som var det første på markedet med en bestemt virkning. Men når patentet er udløbet, kommer der hurtigt generika på markedet, som kun koster en brøkdel – såkaldt kopimedicin. Oftest falder prisen på den billigste pakning med op mod 95 procent inden for den første måned efter patentudløb. Apotekerne har pligt til at tilbyde kunderne den billigste pakning med samme lægemiddelstof. Det kaldes substitution.

I 2017 substituerede apotekerne knap 23 millioner gange til en anden og billigere pakning end den, lægen havde ordineret. 45 procent af de pakninger, lægerne ordinerede i 2017, var de dyre C-markerede pakninger. Men kun i 7 procent af tilfældene valgte kunden også at få udleveret den dyre C-markerede pakning, som lægen havde ordineret. Apotekernes substitution sparede på den måde i 2017 borgerne og samfundet for 2,6 milliarder kroner i forhold til lægens dyrere ordination.

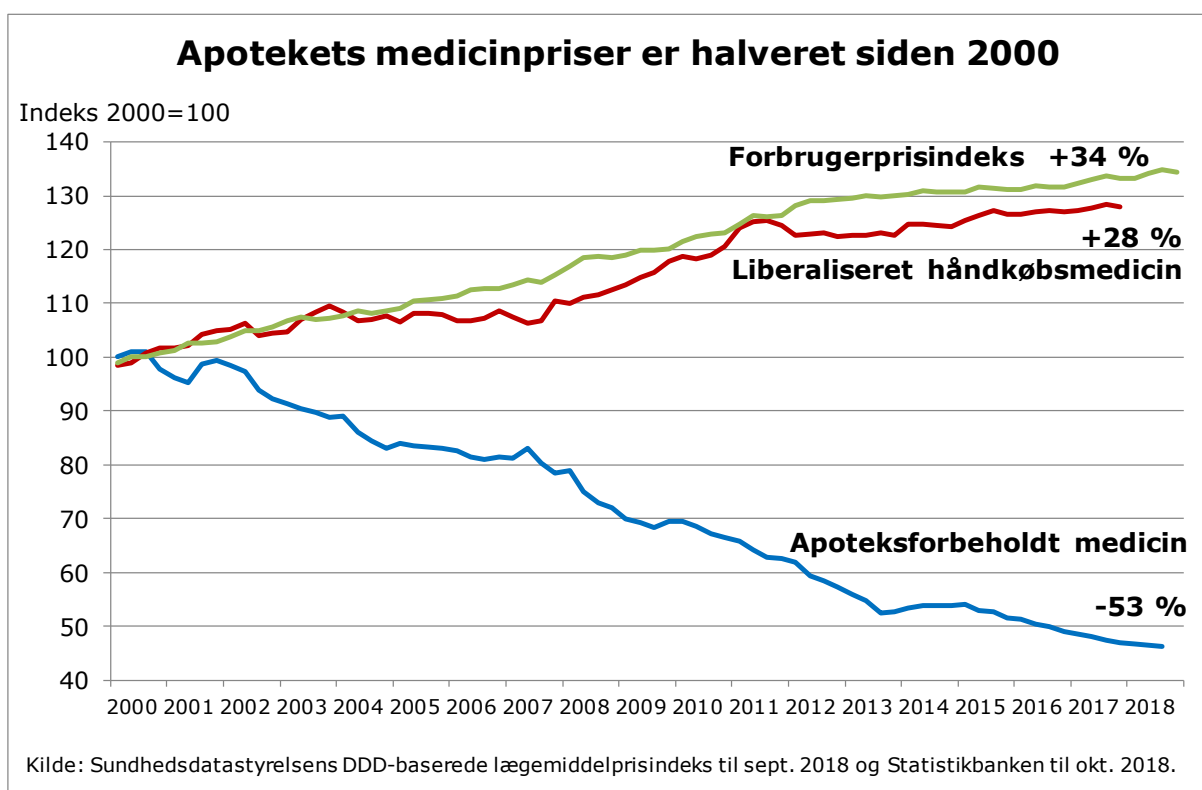

Figuren viser lægernes ordinerede og apotekernes udleverede pakninger i 2017 fordelt efter pris: de billigste (A-markedet), de billigste efter leveringssvigt (A-leveringssvigt), de næstbilligste (B-markedet) under en bagatelgrænse på højst 5% (5-20 kr.) og de dyreste pakninger (C-markedet). Kilde: Sundhedsdatastyrelsen og Danmarks Apotekerforenings beregninger.

Apotekernes effektive substitution betyder, at det bliver attraktivt for producenterne at tilbyde den laveste pris ved licitationerne/auktionerne over medicinpriserne hver 14. dag, fordi den billigste vinder langt størstedelen af det danske marked i 14 dage. Det giver en skarp priskonkurrence blandt generikaproducenterne, som gennem de senere år i gennemsnit har givet Danmark Europas laveste priser på kopimedicin.

Apotekets medicinpriser er mere end halveret siden 2000

Apotekets medicinpriser faldt i 2017 med 5 procent i forhold til året før¹, og faldet er fortsat med 3,1 procent i de første tre kvartaler af 2018 i forhold til samme periode året før. Dermed er priserne på apoteksforbeholdte lægemidler i gennemsnit mere end halveret i forhold til prisen i 2000. Alene siden 2007 er apotekernes medicinpriser i gennemsnit faldet med over 40 procent.

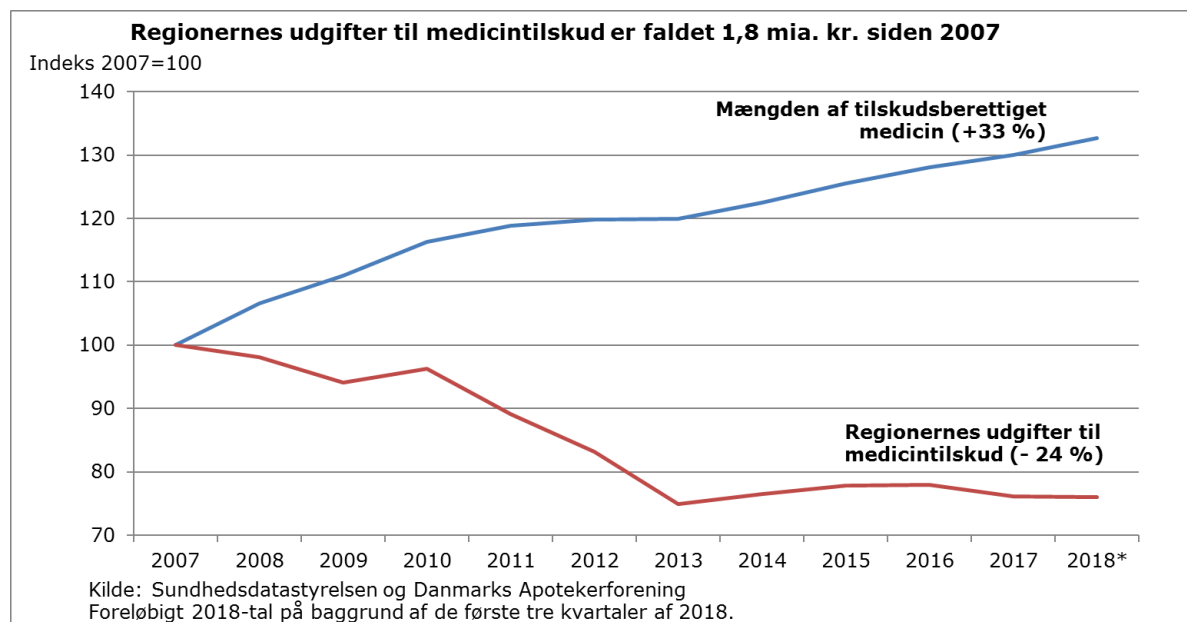
Siden en række håndkøbslægemidler i 2001 blev liberaliseret til salg også i detailhandelen – uden prisregulering – er priserne for liberaliserede håndkøbslægemidler frem til 2017 i gennemsnit steget til 28 procent over niveauet fra 2000. Det er lige i underkanten af stigningen i de generelle forbrugerpriser på godt 33 procent i samme periode.

Priserne på liberaliseret håndkøbsmedicin er således ikke fulgt med den apoteksforbeholdte medicin nedad, men er i stedet steget næsten i takt med den generelle inflation. Liberaliseringen har således reelt ikke givet lavere priser.

¹ Kilde: [Sundhedsdatastyrelsens DDD-baserede lægemiddelprisindeks](#), ekspeditionspris.

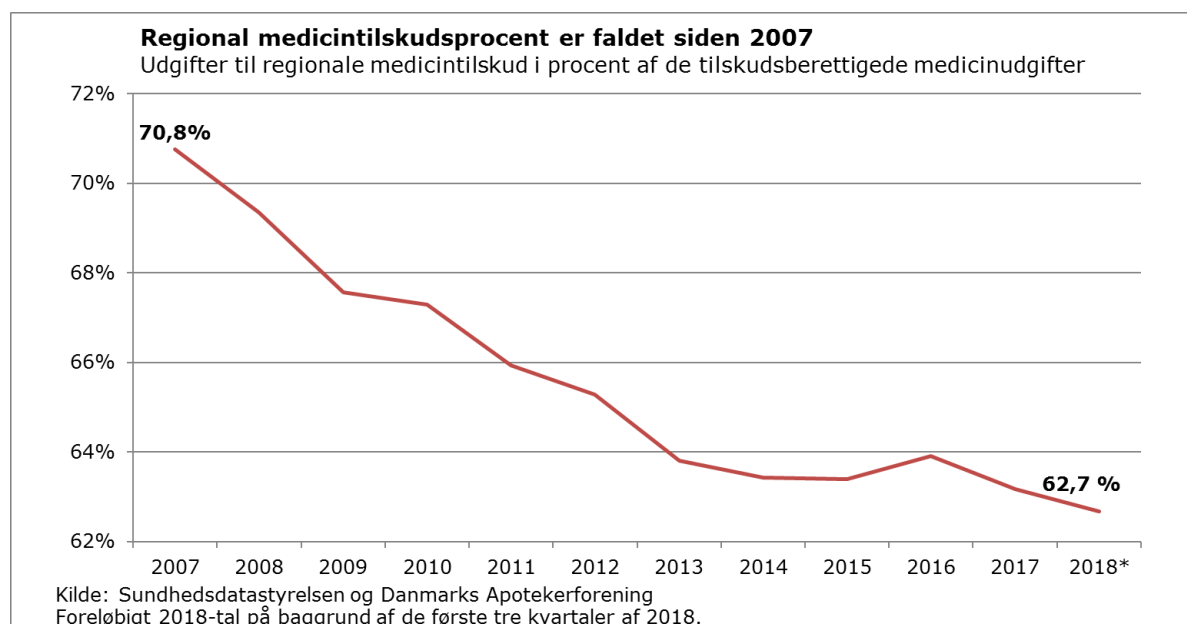
Mere medicin for færre tilskudskroner

Prisfaldet på apoteksmedicin har også givet lavere offentlige udgifter til medicintilskud til den medicin, der udleveres på apotekerne. Mens de offentlige udgifter til hospitalsmedicin er steget mærkbart, er udgifterne til medicintilskud på apotekerne siden 2007 faldet med 1,8 milliarder kroner på årsbasis. De offentlige udgifter til medicintilskud er faldet med 24 procent, selv om apotekerne har udleveret 33 procent mere tilskudsberettiget medicin.

I de første tre kvartaler af 2018 var udgifterne til medicintilskud 5,6 milliarder kroner på årsbasis. Det er lidt lavere end i 2017, selvom der bliver udleveret godt to procent mere tilskudsberettiget medicin. Det skyldes, at prisen på den tilskudsberettigede medicin i de første 3 kvartaler af 2018 i gennemsnit er faldet med 1,5 procent, mens den gennemsnitlige tilskudsprocent faldt med 0,5 procentpoint, jf. dette [link](#).

Mens de kraftige prisfald er en væsentlig del af forklaringen på faldet i udgifterne til medicintilskud siden 2007, så har forhøjelse af egenbetalingsgrænsen i 2008 og prisregulering af beløbsgrænserne også medført en lavere tilskudsprocent end i 2007.

Fakta: Sådan fastsættes prisen på medicin

14 dages licitationer og skarp generisk konkurrence

Danmark har Europas mest frie og skarpe priskonkurrence på apoteksforbeholdt medicin. Det er ikke apotekerne, der fastsætter prisen. Det gør leverandørerne af medicin, der kæmper om at være billigst ved en slags licitation hver 14. dag. Apotekerne tilbyder kunderne den billigste variant af et lægemiddel. Cirka 23 millioner gange om året skifter apotekerne således lægens dyrere ordinerede lægemiddel ud med en billigere generisk variant. Derfor vinder den billigste leverandør langt størstedelen af markedet i 14 dage.

Det giver et stærkt incitament til at byde ind med den laveste pris, og det giver sædvanligvis en meget skarp priskonkurrence blandt leverandørerne og i gennemsnit Europas laveste priser på lægemidler udsat for generisk konkurrence. To tredjedele af den medicin, danskerne får udleveret på apotekerne, er billig kopimedicin.

Enkelte lægemidler kan indimellem udvise større prisudsving i forhold til det ellers meget lave normalniveau. Det kan skyldes mangelsituationer i Danmark eller ustabil konkurrence i et presset marked. Men alligevel er de gennemsnitlige danske priser på kopimedicin Europas laveste og væsentligt lavere end priserne i andre lande med færre prisudsving og markant lavere end de mere stabile priser på originalmedicin.

Patentbeskyttet medicin

Prisen på medicin, der stadig er beskyttet af et patent, ligger på niveau med eller lidt over resten af Europa. Aftaler mellem staten og lægemiddelindustrien lægger loft over priserne på patentmedicinen. Patentet gør det nemlig reelt ikke muligt at opnå en effektiv markedsfølsom priskonkurrence. Når først lægen har ordineret et lægemiddel, hvor der pga. patent kun er én producent, er apotekerne nemlig forpligtet til at indkøbe og udlevere dette lægemiddel, uanset hvilken (apoteks-)indkøbspris (inkl. grossistavance), som producenten fastsætter.

Selv hvis en grossist var villig til at nedsætte sin avance, har en producent med patent på et lægemiddel ikke noget markedsøkonomisk incitament til også at nedsætte prisen over for apotekerne og medicinbrugerne, fordi patentet udelukker konkurrence (bortset fra evt. parallelimport af samme producents lægemidler fra andre lande). Derfor styres priser på patentbeskyttet medicin normalt i stedet af regulering eller af frivillige prisaftaler som i Danmark.

Apoteksavance

Oven i apotekernes indkøbspris skal apotekerne lægge en fast lav, stramt styret avance, så de lave indkøbspriser sendes videre til medicinbrugerne som lave udsalgspriser. Det enkelte apotek får en fast avance på 14 kroner og 46 øre per pakning receptmedicin, uanset om medicinen koster 50 kroner eller 500 kroner. Derudover beregnes en avance som en lille andel af lægemidlets pris. Men den går fuldt ud til at betale afgifter til det offentlige og til omfordeling, der sikrer apoteker, apoteksfilialer og apoteksudsalg i yderområder og til at sikre vagtåbne apoteker mv.

Prisen på apoteksforbeholdt medicin er den samme på alle apoteker i hele landet. Reguleringen sikrer, at det ikke er dyrere at blive syg på landet end i de større byer. Når apotekerne sælger liberaliseret medicin, vitaminer, hudpleje og plastre, nedsætter det prisen på apoteksforbeholdt medicin. Det sørger den økonomiske regulering af apotekernes lægemiddelavance for.